

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	---	---

Bioróżnorodność zgodnie z konwencją Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej została zdefiniowana jako „termin określający różnorodności form życia na Ziemi w ich naturalnym kształcie i formie.” Obejmuje on różnorodność gatunkową, genetyczną i ekosystemową.

Utrata bioróżnorodności stanowi bardzo poważny problem. Spowodowana jest ona zniszczeniem siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory na skutek działalności ludzkiej w tym zmiany w użytkowaniu gruntów oraz zanieczyszczeń i zmiany klimatu.

Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności jest oparta o wymagania Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 oraz Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 - przywracanie przyrody do naszego życia (2020/2273(INI))

BARTEX-BARTOL komunikuje dostawcom surowców pierwotnych wymagania dobrej praktyki rolniczej, które przyczyniają się do ochrony i przywracania bioróżnorodności.

Zasady dobrej praktyki rolniczej obejmują w szczególności następujące elementy:

- struktura gleby jest zachowywana lub poprawiana
- w miarę możliwości zapobiega się zagęszczaniu gleby, w szczególności biorąc pod uwagę rodzaj gleby, jej wilgotność i nacisk na glebę powodowany przez sprzęt używany w rolnictwie
- w miarę możliwości zapobiega się erozji gleby poprzez użytkowanie dostosowane do lokalizacji, w szczególności biorąc pod uwagę nachylenie terenu, warunki wodne i wiatrowe oraz pokrywę glebową
- utrzymywane są naturalne elementy strukturalne pól, w szczególności żywopłoty, drzewa rosnące na środku pól, obrzeża pól i tarasy pól, które są niezbędne do ochrony gleby
- aktywność biologiczna gleby jest utrzymywana lub wspierana przez odpowiedni płodozmian, oraz
- zawartość próchnicy w glebie typowej dla danej lokalizacji jest zachowana, w szczególności poprzez wystarczającą ilość materii organicznej lub poprzez zmniejszenie intensywności uprawy roli, oraz
- uprawa gleby musi być zawsze dostosowana do danej lokalizacji, z uwzględnieniem warunków pogodowych.

Struktury gleby

Struktura gleby lub tekstura gleby oznacza fizyczne rozmieszczenie stałych składników gleby. Od tego fizycznego rozmieszczenia, z zamkniętymi porami dla powietrza i wody glebowej, zależy przydatność gleby jako miejsca dla roślin (funkcja produkcyjna gleby) o wysokiej aktywności biologicznej (funkcja siedliskowa gleby) oraz jako filtra dla wód podziemnych (funkcja regulacyjna gleby). Konieczna jest dokładna ocena struktury gleby w zależności od lokalizacji i pola.

Grunty rolne muszą być użytkowane w sposób, który zachowuje lub poprawia strukturę gleby, tak aby

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	---	---

- stan fizyczny gleby był ogólnie odpowiedni dla planowanej uprawy dzięki wystarczająco grubo- i średnio-porowatej, stabilnej strukturze gleby bez szkodliwego zagęszczenia i erozji gleby
- zawartość wody, powietrza i ciepła, jak również efekt filtrujący i buforujący gleby były zapewnione, a składniki pokarmowe były dostępne poprzez dobry wzrost korzeni
- zwiększony był potencjał biologicznego wzrostu i degradacji, a zdolność samoregulacji biologicznie aktywnych gleb, które są wystarczająco zaopatrzone w materię organiczną, była wspierana przez mikroorganizmy i zwierzęta glebowe
- uwzględniać możliwe interakcje z chorobami i szkodnikami.

Można to osiągnąć na przykład poprzez:

- tworzenie porowatej, mniej zamulonej powierzchni gleby poprzez przygotowanie gruboziarnistego rozsadnika po uprawie gleby lub poprzez mulczowanie lub siew bezpośredni, metodą uprawy pasowej, gdy jest to możliwe lub konieczne w zależności od lokalizacji i płodozmianu
- tworzenie/utrzymywanie stabilnej, sprężystej struktury gleby w wierzchniej warstwie ziemi uprawnej poprzez delikatną uprawę w celu wyeliminowania zagęszczenia gleby lub promowania struktury miększowej, wystarczające zaopatrzenie w próchnicę, dostosowanie spulchniania gleby do płodozmianu, uprawę konserwującą (tam, gdzie to możliwe) lub stabilizację biologiczną (intensywny wzrost korzeni, np. poprzez międzyplony i rośliny o głębokim systemie korzeniowym).

Zapobieganie zagęszczaniu gleby

Zagęszczanie gleby definiuje się jako wzrost gęstości gleby (g/cm^3) lub odpowiadające mu zmniejszenie zawartości porów (% obj.) i ma ono wpływ na funkcje gleby. Może być ono spowodowane przez czynniki antropogeniczne (siły normalne i ścinające, ugniatanie), przez osiadanie gleby spowodowane jej własnym ciężarem lub przez osadzanie się substancji stałych.

W produkcji roślinnej, w celu uzyskania wysokich plonów, stosowane są maszyny, urządzenia i środki transportu o dużej mocy. Parametry wydajności (moc silnika, szerokość robocza, pojemność zbiorników, itp.) ciągników rolniczych, a w szczególności maszyn żniwnych, oraz technologia transportu i zastosowania, wzrosły w ciągu ostatnich dziesięcioleci.

Mechaniczne obciążenie gleb rolniczych niesie ze sobą ryzyko, że podczas jazdy z ekstremalnym obciążeniem kół w zbyt wilgotnych warunkach może dojść do szkodliwego zagęszczania podłoża.

Grunty uprawne należy przejeżdżać w taki sposób, aby w jak największym stopniu zapobiegać szkodliwemu zagęszczeniu, tak aby

- wzrost korzeni, rozwój upraw oraz dostęp do wody i składników pokarmowych nie zostały zakłócone
- nie utrudniać degradacji materii organicznej gleby oraz funkcji buforowania i filtrowania
- nie było negatywnego wpływu na warunki życia mikroflory i fauny glebowej
- nie była hamowana zdolność infiltracji.

Można to osiągnąć na przykład poprzez:

- możliwości techniczne, w tym zmniejszenie nacisku na powierzchnię styku (np. koła kratowe, opony podwójne, opony szerokie i terenowe, napędy pasowe, zmniejszenie
- ciśnienia wewnętrznego w oponach, dostosowanie obciążenia kół do warunków gruntowych), zmniejszenie obciążenia kół (np. stosowanie pojazdów wieloosiowych, podwozi łagodnych dla gleby), stosowanie maszyn i urządzeń o niewielkim obciążeniu kół, łagodne dla gleby przeniesienie napędu, zapobieganie poślizgowi na glebie (np. napęd na wszystkie koła, na ciężkich glebach zamiast urządzeń ciągnionych, urządzenia półzawieszane zamiast zawieszanych), itp.
- możliwości dostosowania metod pracy, w tym łączenia operacji, jazdy poza bruzdą podczas orki, niejeżdżenia po niestabilnej glebie, stosowania „jazdy ukośnej” w maszynach wieloosiowych (np. kombajny do zbioru buraków lub ziemniaków), zapewnienia magazynów polowych i pośrednich, stosowania pełnej szerokości roboczej w celu zminimalizowania ilości śladów, itp.
- ułatwianie przejeżdżania po glebie, np. poprzez spulchnianie gleby właściwe dla danego rodzaju gleby tylko w optymalnych warunkach, ograniczenie orki i spulchniania miększu do absolutnie niezbędnego zakresu w zależności od płodozmianu i rodzaju uprawy, ograniczenie głębokiego spulchniania do ilości ustalonej na podstawie wcześniejszej oceny (np. sonda glebowa, rozpoznanie szpadlem), uprawa konserwująca lub siew bezpośredni (w miarę możliwości), biologiczna stabilizacja mechanicznie spulchnionej struktury gleby (uprawa międzyplonów, odłogowanie lub podobne), itp.

Zapobieganie erozji gleby

Erozja gleby definiowana jest jako utrata gleby, na którą w mniejszym lub większym stopniu wpływają erozyjne opady atmosferyczne lub wiatr oraz użytkowanie gruntów przez człowieka. Prowadzi ona do odrywania, transportu i gromadzenia się cząstek gleby oraz związanych z nimi składników pokarmowych i zanieczyszczeń.

Oprócz negatywnych skutków przemieszczania gleby w odniesieniu do funkcji i żyzności gleby na dotkniętym obszarze, zrzuty i wprowadzanie substancji mogą mieć konsekwencje dla sąsiednich i odległych zbiorników wodnych i biotopów.

Producenci rolni muszą chronić glebę przed erozją za pomocą odpowiednich środków. „Dobre praktyki rolnicze” obejmują kilka środków mających na celu zapobieganie erozji.

Wymaga to:

- podstawowej oceny gruntów rolnych pod względem potencjalnego zagrożenia erozją, którą można określić na podstawie długości zbocza, nachylenia zbocza, rodzaju gleby, pokrycia gleby (sposób uprawy, płodozmian), a w szczególności na podstawie wartości empirycznych (potencjalna erozja gleby, która ma być określona (np. za pomocą równania erozji gleby) nie może być jednak utożsamiana z rzeczywistą erozją gleby),
- wynikających z tego środków ostrożności, które muszą być oparte na ocenie potencjalnego ryzyka.

Wyzwaniem jest utrzymanie naturalnej struktury gleby przy jednoczesnym obniżeniu ryzyka erozji powodowanej przez wiatr i wodę oraz zminimalizowanie czasu, w którym gleba jest odsłonięta (konieczne). Obszary o podwyższonym potencjale lub ryzyku erozji powinny być zidentyfikowane i poddane specjalnemu monitoringowi. Szczególną uwagę należy zwrócić na bardzo piaszczyste gleby i grunty na zboczach.

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	---	---

W związku z tym, w zależności od stopnia zagrożenia erozją wodną lub wietrzną na gruntach rolnych, określa się minimalne wymogi mające na celu zmniejszenie ryzyka erozji. Jako wytyczne do oceny ryzyka i wynikających z niej minimalnych wymagań.

Wskazane jest projektowanie upraw i pól w sposób ograniczający erozję, np. dzielenie pól na pasy ograniczające erozję (np. drzewa, obrzeża pól), ścieżki z rowami lub układanie wiatrochronów prostopadłe do nachylenia lub głównego kierunku wiatru, układanie równoległych pasów prostopadłe do nachylenia i głównego kierunku wiatru ze zmianą rodzajów upraw lub obsiewanie pasów trawą w celu spowolnienia spływu, itp.

Zachowanie naturalnych elementów strukturalnych na polach

Producenci muszą zapewnić zachowanie lub odtworzenie typowych cech krajobrazu (np. żywopłotów, stawów, naturalnych cieków wodnych, rowów, drzew rosnących w rzędzie, w grupach lub pojedynczo, itp.).

Ochrona naturalnych elementów strukturalnych na polach lub na obszarze rolniczym jest zarówno elementem prawidłowego rolnictwa, jak i ważnym celem ochrony przyrody. Znaczenie naturalnych elementów strukturalnych wynika z ich różnorodnych funkcji ekologicznych i kulturowych (ochrona gleb i wód, funkcja siedliskowa dla flory i fauny, różnorodność i charakter krajobrazu).

Funkcja glebochronna elementów strukturalnych na terenach rolniczych polega przede wszystkim na ograniczaniu erozji gleby przez wiatr i wodę na gruntach uprawnych. W związku z tym należy zachować, a w razie potrzeby uzupełnić, elementy strukturalne niezbędne do ochrony gleby. Obejmuje to w szczególności:

- elementy strukturalne ograniczające erozję wietrzną na gruntach rolnych, takie jak przepuszczalne żywopłoty/sadzonki wiatrochronne, wystarczająco gęste rzędy drzew, ewentualnie również inne nasadzenia leśne lub elementy krajobrazu zwiększające szorstkość terenu, oraz
- elementy strukturalne mające na celu ograniczenie erozji wodnej na gruntach rolnych, takie jak tarasy rolnicze, drogi z obrzeżami, zagajniki, absolutne obszary trawiaste i inne małe struktury, rowy w poprzek zbocza, pasy/obrzeża trawiaste z wystarczająco głębokimi bruzdami brzegowymi i wystarczającą szerokością w poprzek zbocza, żywopłoty z podszytem i wystarczająco głębokimi bruzdami brzegowymi, jak również wystarczającą szerokością prostopadłą do kierunku zbocza, w każdym przypadku w obrębie i/lub powyżej pola, trwałe obszary trawiaste na zboczach, w zagłębieniach, w dawnych ścieżkach dolinnych i głębokich wąwozach w celu spowolnienia spływu i erozji.

Przy tworzeniu nowych elementów strukturalnych służących ochronie gleby należy w miarę możliwości wykorzystywać dawne ścieżki, granice pól, itp. Poprzez włączenie ich do ogólnej koncepcji rolniczego użytkowania gruntów, służą one nie tylko ochronie gleby, ale spełniają również inne funkcje ekologiczne, szczególnie w odniesieniu do różnorodności biologicznej (funkcja biotopu i sieci biotopów), jak również różnorodności i indywidualności krajobrazu.

Zachowanie materii organicznej gleby

Próchnica (także: materia organiczna gleby (także Corg)) jest warunkiem wstępnym tworzenia się gleby i jej żyzności oraz stanowi jeden z największych rezerwuarów pierwiastka węgla. Wpływa ona na prawie wszystkie fizyczne, chemiczne i biologiczne właściwości gleby, jak również na obieg węgla i azotu.

Dlatego też jest ona decydującym czynnikiem środowiskowym i wymaga szczególnej uwagi. W związku z tym pojawia się pytanie o optymalną zawartość próchnicy. Próchnica i zawarte w niej składniki pokarmowe należy traktować jako nierozłączną całość, ponieważ wzajemnie na siebie wpływają.

W przeciwieństwie do mineralnych składników pokarmowych roślin w glebie, nie istnieją międzynarodowe wartości referencyjne dla optymalnej lub pożądanej zawartości próchnicy w glebie. Materia organiczna gleby składa się z frakcji ulegającej rozkładowi (aktywnej) i w dużej mierze obojętnej (stabilnej). Tylko część ulegająca rozkładowi („próchnica odżywcza”) jest zależna od sposobu zagospodarowania gleby i można na nią odpowiednio wpływać. Z kolei część obojętna („próchnica stała”), która stanowi do dwóch trzecich całkowitej ilości, jest w dużym stopniu chroniona przed rozkładem w zależności od rodzaju gleby.

W związku z tym sama zawartość próchnicy niewiele mówi o zasobności gleby w materię organiczną gleby ulegającą rozkładowi. I tak np. gleba orna piaszczysta o zawartości 1% pierwiastka węgla organicznie związanego jest już bardzo bogata w próchnicę, natomiast gleba gliniasta o zawartości 1,5% węgla organicznego może być już zupełnie uboga w ulegającą rozkładowi materię organiczną.

Poziomy materii organicznej w glebie muszą być utrzymane poprzez lokalnie dostosowane praktyki uprawy pól lub odtworzone w przypadku, gdy gleba została pozbawiona składników pokarmowych. Oznacza to, że należy dążyć do zrównoważonej zawartości próchnicy na gruntach rolnych, a w przypadku niedostatecznej ilości należy dążyć do dodatniej zawartości próchnicy. Wymóg ten odnosi się wyraźnie nie tylko do uprawy głównych roślin na gruntach rolnych, ale również do wykorzystania resztek poźniwnych lub innych pozostałości z gruntów rolnych.

Jeżeli nawozy organiczne są stosowane w celu poprawy substancji organicznej gleby, należy wziąć pod uwagę odżywczo-fizjologiczne wymogi gleby. Ogólnie niższa intensywność uprawy roli w zachowawczych metodach uprawy może skutecznie przyczynić się do utrzymania i zwiększenia zawartości materii organicznej w glebie ze wszystkimi pozytywnymi skutkami dla struktury i właściwości gleby.

Zaopatrzenie gleby w materię organiczną można ocenić za pomocą odpowiedniej „metody bilansu próchnicy”, ponieważ nie są jeszcze dostępne wiarygodne wartości referencyjne dla optymalnej zawartości próchnicy w glebie.

Stosowanie nawozów

„Dobra praktyka rolnicza” zawiera zasady odpowiedzialnego stosowania wszelkiego rodzaju nawozów. Szczególną uwagę należy zwrócić na nawozy o wysokiej zawartości azotu ze względu na ich negatywny wpływ na jakość wód podziemnych i powierzchniowych (azotany i amon), jak również na emisję gazów cieplarnianych: amoniaku i dwutlenku azotu.

Producenci rolni muszą zatem wdrożyć praktyki, które ograniczą zanieczyszczenie azotanami, biorąc pod uwagę specyficzne warunki gospodarowania w ich regionie i rodzaj upraw.

Obejmują one następujące elementy:

- przestrzeganie okresów, w których zabronione jest stosowanie nawozów
- niestosowanie nawozów na gruntach o dużym nachyleniu
- niestosowanie nawozów na gruntach nasyconych wodą, zamrzniętych lub pokrytych śniegiem
- sporządzanie bilansu składników pokarmowych w uprawach z uwzględnieniem ilości wprowadzonych składników pokarmowych w stosunku do wielkości zbiorów (wprowadzanie = każdy rodzaj nawozu; zbiory = wszystko, co zostało zebrane, łącznie ze słomą i produktami ubocznymi) lub dokumentowanie faktycznie zastosowanych ilości nawozów lub składników pokarmowych
- zachowanie ostrożności przy stosowaniu nawozów w pobliżu cieków wodnych (np. nie stosować nawozów w ogóle wokół zbiorników wodnych lub w ich pobliżu albo stosować w ograniczonych ilościach)
- obliczenie i zapewnienie niezbędnej pojemności magazynowej oraz utworzenie obiektów magazynowania gnojowicy
- przechowywanie nawozów mineralnych w odpowiednich obiektach magazynowych (krytych, suchych i czystych)
- podjęcie środków zapobiegających skażeniu wody spowodowanemu przez spływanie i przesiąkanie płynów zawierających gnojowicę lub ścieków gnojowicy z przechowywanego materiału roślinnego (np. kiszonki) do wód podziemnych lub powierzchniowych
- stosowanie odpowiednich procedur stosowania nawozów chemicznych i organicznych, które utrzymują straty składników pokarmowych (azotanów) do wód podziemnych na akceptowalnym poziomie pod względem ilości i jakości nawozu
- przechowywanie nawozów organicznych i mineralnych w odpowiednich miejscach lub obiektach magazynowych (z reguły zadaszonych, suchych i czystych)

Producent musi zapewnić, że on sam oraz wszyscy pracownicy zaangażowani w stosowanie nawozów posiadają niezbędną wiedzę (fachowość). W gospodarstwie rolnym można stosować tylko nawozy naturalne oraz nawozy sztuczne dopuszczone do obrotu.

Dawka nawozu naturalnego, zastosowana w ciągu roku, nie może zawierać więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1ha użytków rolnych.

Nawozy naturalne w postaci stałej powinny być przechowywane w pomieszczeniach inwentarskich lub na nieprzepuszczalnych płytach zaopatrzonych w instalacje odprowadzające wycieki do szczelnych zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową. Nawozy naturalne w po

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
--	---	---

Pojemność płyty gnojowej i zbiornika na gnojowice powinna zapewnić możliwość gromadzenia nawozów naturalnych przez okres, co najmniej 4 miesiące, z wyjątkiem obszarów szczególnie narażonych w rozumieniu przepisów w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, dla których okres ten wynosi 6 miesięcy.

Nawozy mineralne i organiczne w postaci stałej należy przechowywać w oryginalnych opakowaniach, zgodnie z instrukcją stosowania i przechowywania.

Nawozy dostarczane luzem powinny być przechowywane w magazynach lub pod zadaszeniem, przy czym: dopuszcza się składowanie tych nawozów w pryzmach formowanych na utwardzonym i nieprzepuszczalnym podłożu, pod przykryciem z materiału wodoszczelnego; pryzma nie może być zakładana na spadkach terenu oraz w strefach ochrony pośredniej i w strefach wrażliwych wód oraz nie dopuszcza się składowania w pryzmach saletry amonowej i nawozów zawierających azotan amonowy w ilości, która odpowiada zawartości azotu całkowitego powyżej 28%.

Nawozy naturalne i organiczne w postaci stałej oraz płynnej mogą być stosowane tylko w okresie od dnia 1 marca do dnia 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami.

Nawozy naturalne i organiczne, stosowane na gruntach ornych, powinny być przykryte lub wymieszane z glebą nie później niż następnego dnia po wywiezieniu.

Zabrania się stosowania nawozów naturalnych i mineralnych na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem lub zamarzniętych do głębokości 30 cm.

Zabrania się stosowania nawozów naturalnych w postaci płynnej oraz azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10 % oraz naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi

Nawozy naturalne mogą być stosowane w odległości większej niż 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk zlokalizowanych na wodach powierzchniowych

Producent rolny musi prowadzić ciągłą dokumentację dotyczącą rodzaju uprawy, czasu, powierzchni, rodzaju i ilości nawozu.

Stosowanie osadów ściekowych

Jeżeli osad ściekowy jest dopuszczony do stosowania jako nawóz, wymogi dotyczące dokumentacji i weryfikacji są takie same jak w przypadku nawozów. Musi być również dostępny dowód, że udzielono oficjalnego zezwolenia na stosowanie osadów ściekowych.

Wykorzystywanie osadów ściekowych wiąże się z obowiązkiem posiadania planu nawożenia, uwzględniającego ilość składników odżywczych (biogenów) znajdujących się w dawkach

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	---	--

osadów ściekowych przeznaczonych do zastosowania w rolnictwie, jak również wyników analizy gleby wykonanej bezpośrednio przed zastosowaniem osadu ściekowego.

Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane na gruntach, których odczyn jest nie mniejszy niż pH 5,6 a zawartość w osadzie metali ciężkich nie powinna przekraczać ilości określonych w przepisach w sprawie komunalnych osadów ściekowych.

Stosowanie osadów ściekowych jest zabronione na gruntach wykorzystywanych do uprawy roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi.

Wymagania w zakresie rolniczego wykorzystania ścieków na terenie gospodarstwa rolnego

Wykorzystywanie ścieków wiąże się z obowiązkiem posiadania planu nawożenia uwzględniającego ilość składników odżywczych znajdujących się w dawkach ścieków przeznaczonych do zastosowania w rolnictwie.

Ścieki przeznaczone do wykorzystania w rolnictwie muszą być wstępnie oczyszczone, spełniać normy sanitarne i nie mogą zawierać zanieczyszczeń w ilościach przekraczających wartości określone w przepisach w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Ścieki wykorzystywane do celów rolniczych mogą pochodzić wyłącznie z zakładów posiadających pozwolenie wodnoprawne na ich rolnicze wykorzystanie.

Stosowanie ścieków jest zabronione na gruntach wykorzystywanych do uprawy roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi i zwierzęta.

Ochrona przed szkodnikami

Innym ważnym aspektem „Dobrej Praktyki Rolniczej” jest zintegrowana ochrona przed szkodnikami. Jej celem jest zapewnienie, że produkty są bezpieczne i wysokiej jakości, przy jednoczesnym zminimalizowaniu użycia pestycydów i innych chemicznych środków ochrony roślin. Cel ten osiąga się poprzez różne środki zapobiegawcze. Wymaga on ciągłego monitorowania i analizowania wszystkich warunków, które mają wpływ na wzrost roślin.

Producenci rolni muszą prowadzić dokumentację swoich działań w zakresie zintegrowanej ochrony przed szkodnikami i oceniać swoje procesy produkcyjne w odniesieniu do procesów zintegrowanej ochrony przed szkodnikami.

Stosowanie i obchodzenie się ze środkami ochrony roślin

Producenci rolni nie mogą stosować środków ochrony roślin, które nie są oficjalnie zatwierdzone i zarejestrowane dla konkretnej uprawy docelowej. Obejmuje to również wyrażnie lokalne lub tymczasowe ograniczenia stosowania, np. na obszarach chronionych lub w miejscach, gdzie „incydenty” już miały miejsce.

Producenci nie mogą stosować środków chemicznych wymienionych w Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych. Nie można stosować chemikaliów w środkach ochrony roślin znajdujących się w wykazach Światowej Organizacji Zdrowia klasy 1a i 1b.

Należy unikać stosowania chemikaliów wymienionych w załączniku III do Konwencji rotterdamskiej (wykaz programu UNEP dotyczącego zgody po uprzednim poinformowaniu) i rozważyć rozwiązania alternatywne, jeżeli są one dostępne na rynku.

Producenci muszą postępować zgodnie z instrukcjami wytwórcy przewidzianymi do stosowania.

Producenci muszą dostarczyć odpowiednią dokumentację dotyczącą rodzaju uprawy, czasu, obszaru, rodzaju i ilości stosowanych środków ochrony roślin, w tym wyników monitorowania konkretnej choroby roślin oraz częstotliwości jej występowania.

Muszą również dostarczyć informacje o pochodzeniu środków ochrony roślin, aby zapewnić identyfikowalność (np. rachunki, dokumenty przewozowe).

Producent musi zapewnić, że on sam i wszyscy pracownicy zaangażowani w stosowanie środków ochrony roślin posiadają niezbędną wiedzę (doświadczenie) dla danego działania. Każda osoba, która ma do czynienia ze środkami ochrony roślin musi posiadać odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

Sprzęt używany do stosowania środków ochrony roślin musi być odpowiedni (tzn. zapewniać dokładne dozowanie i rozpraszanie środków ochrony roślin) i musi zapewniać bezpieczne warunki pracy. Musi istnieć proces regularnego sprawdzania i kalibrowania tego sprzętu.

Resztki zatwierdzonych środków ochrony roślin lub substancji, które nadal są w posiadaniu producenta po wygaśnięciu zatwierdzenia, nie mogą być stosowane na roślinach jako sposób ich usunięcia. Podobnie jak opakowania środków ochrony roślin, muszą one być dostarczone do odpowiednich i zatwierdzonych obiektów utylizacji lub zwrócone do producenta, który z reguły jest zobowiązany do ich odbioru, w celu utylizacji.

Dopuszcza się stosowanie wyłącznie środków ochrony roślin oraz materiału siewnego zawierającego środki ochrony roślin, dopuszczone do obrotu i stosowania zgodnie z przepisami o ochronie roślin.

Środki ochrony roślin należy stosować wyłącznie do celów wskazanych na etykiecie-instrukcji stosowania i ściśle według podanych w niej zaleceń. Prowadzenie ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin.

Zabiegi chemicznej ochrony roślin powinny być wykonywane sprzętem sprawnym technicznie, przez osoby posiadające aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w tym zakresie (w przypadku środków ochrony roślin zaliczonych do bardzo toksycznych i toksycznych) lub sprzętem ręcznym.

Środki ochrony roślin na terenie otwartym można stosować, jeżeli prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s i miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone, o co najmniej 5 m od dróg publicznych i o co najmniej 20 m od budynków mieszkalnych i zabudowań

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	---	---

inwentarskich, pasiek, upraw zielarskich, ogrodów działkowych, rezerwatów przyrody, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej źródeł i ujęć wód.

Zabrania się zakładania w odległości mniejszej niż 20 m od budynków mieszkalnych i zabudowań inwentarskich, pasiek, upraw zielarskich, ogrodów działkowych, rezerwatów przyrody, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej źródeł i ujęć wód, upraw wymagających intensywnego stosowania środków ochrony roślin.

Przestrzeganie okresów karencji i prewencji podczas stosowania środków ochrony roślin. Zabrania się stosowania środków ochrony roślin niezgodnie z okresami prewencji dla pszczoł.

Osoba wykonująca zabiegi ochrony roślin przy pomocy środków ochrony roślin musi posiadać specjalistyczną wiedzę potwierdzoną zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania tych środków. Zaświadczenie jest ważne przez 5 lat.

Sprzęt do wykonywania zabiegów ochrony roślin musi być sprawny technicznie, a opryskiwacze muszą być badane przynajmniej, co trzy lata. Potwierdzenie kontroli w formie znaku kontrolnego powinno być naklejone na opryskiwaczu.

Ochrona wód podziemnych

Producenci nie mogą uwalniać do wód podziemnych substancji szkodliwych określonych w załączniku I do dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz w załączniku II część B dyrektywy Komisji 2014/80/UE z dnia 20 czerwca 2014 r. zmieniającej załącznik II do dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu. W produkcji rolnej dotyczy to głównie substancji takich jak produkty na bazie olejów mineralnych oraz pestycydów, które jednoznacznie zawierają toksyczne substancje organiczno-chemiczne oraz substancje o potencjale zagrożenia biologicznego.

Producenci muszą również zapobiegać pośredniemu zrzutowi substancji niebezpiecznych określonych w załączniku I do dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz w załączniku II część B dyrektywy Komisji 2014/80/UE z dnia 20 czerwca 2014 r. zmieniającej załącznik II do dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu. Muszą oni zatem zapewnić odpowiednie obiekty do magazynowania i przeładunku gnojowicy lub innego rodzaju nawozów zwierzęcych i kiszzonek bez ryzyka wycieku lub ubytku masy. Jeżeli zastosowanie mają przepisy krajowe (np. że obiekty te muszą być zatwierdzone przez właściwy organ), muszą one być spełnione.

Usuwanie, stosowanie lub składowanie tego typu substancji musi być zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Ochrona wód i zarządzanie nimi

	Polityka ochrony i przywracania bioróżnorodności	Wydanie: 2 Data wydania 13.03.2025
---	--	--

Zasoby wodne muszą być odpowiednio chronione i zarządzane. Ogólnie rzecz biorąc, woda musi być chroniona przed zanieczyszczeniem i spływem, aby zapewnić wystarczającą ilość wody dla ludzi, zwierząt gospodarskich i upraw (w tej właśnie kolejności) zgodnie z ich potrzebami.

Wzdłuż naturalnych cieków wodnych, w których produkcja jest mniej intensywna pod względem uprawy roli oraz stosowania nawozów i pestycydów, należy zainstalować pasy ograniczające erozję.

Jeżeli woda jest używana do nawadniania, wymagane jest pozwolenie władz krajowych lub lokalnych. Rolnicy muszą udowodnić, że przestrzegają przepisów dotyczących nawadniania. Dokumentacja pokazująca ilość zużytej wody i okres nawadniania musi być przechowywana i dostępna w każdej chwili.

**BARTEX Bartol sp. z o.o.
v-ce prezes zarządu**

Zatwierdził:.....**Maria Bartol**.....

